

Силабус курсу:

ІНСТИТУЦІНА ЕКОНОМІКА

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Рік підготовки:	3
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	6,5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Кривуля Павло Вікторович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри економіки і підприємництва

посада

krivulia@snu.edu.ua

509аГК, за розкла-

ДОМ

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Цілі вивчення курсу:

Анотація навчального курсу

Мета дисципліни “Інституційна економіка” – надання знань про засади існуючих інституційних теорій та концепцій, опанування понятійно-категоріальним апаратом та інструментарієм аналізу колективної поведінки як соціально-економічної реальності та як об’єкту еволюції.

Завдання дисципліни “Інституційна економіка” – ознайомлення зі складом інституційних теорій, їх спільними рисами та розбіжностями; набуття навичок кваліфікації соціально-економічних явищ прогнозування розвитку складних соціально-економічних ситуацій та поведінки окремих економічних акторів; оволодіння методами якісного аналізу соціально-економічних ситуацій та обґрунтування кваліфікаційних оцінок економічній поведінці.

Курс може бути корисним студентам спеціальностей 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», майбутнім менеджерам і фінансистам, а також будь ко-му, хто бажає розуміти складні процеси розвитку суспільства.

Результати навчання:

студент повинен знати:

- спектр поглядів на категорію економічного інституту;
- організацію та структуру економічної поведінки;
- риси та умови адекватності видів раціональності;
- риси, умови та інструментарій стратегічної та кооперативної поведінки;
- специфічну інституційну термінологію;
- склад моделей, які пояснюють та прогнозують поведінку соціальних акторів у повноті соціально-економічних ситуацій.

вміти, мати навички:

- ідентифікації типів економічної поведінки;
- стратегічного та кооперативного мислення;
- формулювання інтерпретацій спостереження стану та розвитку соціально-економічних ситуацій;
- використання засобів якісного та кількісного аналізу складних соціально-економічних ситуацій та аналізу проблем розвитку суспільства;
- володіння моделями та методами теорії ігор згідно до умов різних типів економічної поведінки;
- виявити або розробити конкурентні переваги, які можуть бути основою стратегії економічного актору;
- обґрунтувати параметри компромісу учасників кооперативної поведінки.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення з економічної теорії, соціології, теорії ігор.

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

Загальних:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.
3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
4. Здатність працювати в команді.
5. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
7. Здатність діяти відповідально та свідомо.
8. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.
9. Здатність бути критичним і самокритичним.
10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальних:

13. Критичне осмислення теоретичних засад економічної діяльності і поведінки.
14. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.
15. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
16. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.
17. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ЛЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Тема 1. Предмет і метод інституційної економічної теорії	2/0/1	1. Предмет інституційної економіки. 2. Методологія інституційної економіки. 3. Економічні функції інститутів. 4. Неоінституційна економіка: наука і мистецтво. 5. Критичне мислення та інституційна економіка: джерела, інструменти, перевірка	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Тема 2 Формування та етапи розвитку інституціоналізму	2/0/1	1. Місце і роль сучасної інституційної теорії у розвитку економічної науки. 2. Структура інституційної теорії. 3. Порівняльна характеристика традиційного та нового інституціоналізму. Основні передумови неоінституціоналізму. 4. Неоднозначність сучасних інституційних оцінок різних шкіл економічної теорії. Етапи розвитку інституціоналізму. 5. Інституціоналізм в Україні	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Тема 3 Інституційна структура ринкової економіки	2/0/1	1. Ринки як інституційна угода. Визначення ринку. Типи ринкових інститутів. Ринки й обмін. Чому взагалі функціонують ринки? . 2. Інституційний зміст інфраструктури ринку. 3. Типологія ринків та їхні функції. Переваги і недоліки вільного ринку	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Тема 4 Погляди на інформаційне постіндустріальне суспільство	2/0/1	1. Формування і розвиток теорії інформаційного постіндустріального суспільства. 2. Методологічні принципи та суттєві властивості теорії інформаційного постіндустріального суспільства. 3. Стара та нова економічна історія, кліометрія та економічна антропологія. 4. Еволюційна економіка та зміна соціально-економічних формацій як зміна расового обліку планети. 5. Зв'язок об'єктивного економічного процесу та його ідеологічного оформлення та супровіду: міфологеми, релігії, ідеології, конвенціональні наукові парадигми	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Тема 5 Можливості прогнозування та впливу на науково-технічний розвиток: суспільний прогрес та інституційні зміни	2/0/1	1. Взаємозв'язок науково-технологічного розвитку з інституційними змінами суспільства. 2. Інформація та знання як новий фактор виробництва і формування ефективного інституційного середовища. 3. Технологічні уклади: сутність та особливості розвитку. 4. Технологічний спосіб виробництва: сутність і роль в суспільно-економічному розвитку. 5. Склад методів прогнозування та їхня доречність у прогнозуванні масштабних та довгострокових суспільних процесів. 6. Керованість інституційних змін. 7. Інституційне проектування: поняття та інструментарій	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ЛЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
6.	Тема 6 Людський капітал, інтелектуальний капітал, соціальний капітал і мотивація	2/0/1	1. Інституційні умови формування моделі економічної та соціальної людини. 2. Еволюція явища та категорії "людський капітал". 3. Типологія раціональності та дотримання своїх інтересів. 4. Сучасний інституціоналізм про поведінкові передумови. 5. Людське вимірювання фірми. 6. Сутність та особливості інтелектуального капіталу. 7. Інтелектуальний капітал і зміни в соціально та організаційно-економічній структурах виробництва. 8. Визначення вартості (ціни) інтелектуального капіталу	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	тема 7 Інституційні теорії прав власності та інтелектуальна власність у пост-індустріальній економіці	2/0/1	1. Параметри, обмеження і розподіл прав власності. 2. Економічна теорія прав власності. Приватні права власності та сучасна економічна теорія.. Структура прав власності фірми. Специфікація приватних прав власності в корпорації.. Державні і загальні права власності. Спільні права власності. 3. Економічні інститути і трансакційні витрати. Теорема Р. Коуза. 4. Сутність інтелектуальної власності. 5. Структура інтелектуальної власності. 6. Проблеми охорони інтелектуальної власності. 7. Створення інститутів захисту інтелектуальної власності. 8. Становлення і розвиток ринку об'єктів інтелектуальної власності. 9. Визначення вартості (ціни) інтелектуального продукту	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
8.	Тема 8 Процеси становлення пост-ринкового суспільства: підривання ринкового господарства і вартості та інституційна трансформація економіки України	2/0/1	1. Основні чинники, що визначають підривання ринкової економіки. 2. Модифікація вартості у процесі становлення постеконічного суспільства. 3. Вартість, що створюється знаннями. 4. Інституційні основи створення держави довіри. 4.1. Можливість участі у підготовці законодавства. 4.2. Створення та діяльність нейтральних і неупереджених інститутів.. 4.3. Використання референдумів, як важливого інституту врахування суспільної думки.. 4.4. Формування й утвердження впливових неурядових організацій.. 4.5. Вплив міжнародних організацій. 5. Інституційні компоненти економічного зростання в Україні. 6. Формування підприємницького інституційного середовища в Україні	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
9.	Тема 9 Агентська теорія та засади протидії опортунізму	2/0/1	1. Засади теорії агентських відносин. 2. Моделі поведінки принципалів та агентів. 3. Опортунізм як позитивне та негативне явище. 4. Різновиди опортунізму. 5. Підходи до організованої протидії опортунізму агентів	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
10.	Тема 10 Трансакції	2/0/1	1. Економічна природа трансакційних ви-	Участь в об-

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ЛЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	та трансакційні витрати		трат. 2. Класифікація трансакційних витрат. 3. Трансакційні витрати та інститути. 4. Витрати інституційної трансформації. 5. Інститути представницької влади і трансакційні витрати. 6. Загальна економіко-політична рівновага і хабарництво	говоренні Тести Індивідуальні завдання
11.	Тема 11 Економічні організації	2/0/1	1. Різноманітні типи економічних організацій. 2. Контрактна природа фірми. 3. Структура фірми на конкурентних ринках. Закрита корпорація. Відкрита корпорація. Державні підприємства. Найважливіші висновки теоретиків трансакційного підходу. 4. Організації громадянського суспільства. 5. Особливості змін у розвитку людського фактора в Україні	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
12.	Тема 12 Домогосподарство	2/0/1	1. Домогосподарство як інститут ринкової економіки. 2. Система функцій домогосподарства у ринковій економіці. Дітородна функція. 3. Типи домогосподарств. 3.1. Домогосподарство в командно-адміністративній економіці. 3.2. Домогосподарство у перехідній економіці. 3.3. Домогосподарство у ринковій економіці	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
13.	Тема 13 Держава як економічна організація	2/0/1	1. Позитивні теорії держави. 2. Держава в контексті неоінституціональної економічної теорії. 3. Мінімальні та максимальні функції держави. "Провали" ринку. Антимонопольна політика. 4. Функції держави у постіндустріальній економіці. 5. Конституціональна економічна теорія і "провали" держави. 6. Теорія політики та політичних інститутів	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
14.	Тема 14 Контрактна теорія або теорія оптимальних механізмів	2/0/1	1. Типи контрактів. Поняття контракту. Контракт про продаж і наймання. Типи контрактів. 2. Межа між організацією та ринком. Організація. Різниця між інститутом та організацією. Чинники, що визначають оптимальну величину організації. Специфічність активів. Невизначеність. Схильність сторін до ризику. Складність угоди. Ціна доступу до закону. 3. Контракти і права власності. Визначення поняття обміну. Обмін та інститути	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Аджемоглу, Д. Почему одни страны богатые, а другие бедные. Происхождение власти, процветания и нищеты / Д. Аджемоглу, Дж. А. Робинсон. – М.: АСТ, 2015.
2. Акерлоф, Дж. Рынок “лимонов”: неопределенность качества и рыночный механизм // THESIS. 1994. — Вып. 6. — С. 91-104.
3. Алчиан, А. Затраты и выпуски // Вехи экономической мысли. Теория фирмы. Т.2. Под ред. В.М.Гальперина. — СПб.: Экономическая школа. 1999.
4. Алчиан, А. А. Права собственности // Armen A. Alchian. Property Rights. The New Palgrave Dictionary
5. Антонов, М. Ф. Экономическое учение славянофилов / М. Ф. Антонов. Отв. ред. О.Платонов. М., Институт русской цивилизации, 2008. – 416 с.
6. Белл, Д. Грядущее постиндустриальное общество. — Москва: Академия, 1999.
7. Белл, Д. Социальные рамки информационного общества // Новая технократическая волна на Западе. — Москва: Прогресс, 1986. — с. 330—342.
8. Бодрунов, С. Д. Ноономика : монография / С. Д. Бодрунов. – М.: Культурная революция, 2018. – 432 с.
9. Бренделева, Е. А. Неинституциональная экономическая теория / Е. А. Бренделева. — М.: Дело и Сервис, 2006. – 352 с.
10. Бурдые П. Социология политики: Пер. с фр. Г. А. Чередниченко / Сост., общ. ред. и предисл. Н. А. Шматко./ — М.: Socio-Logos, 1993. — С. 159-177.
11. Васильцова, В. М., Институциональная экономика : Учебное пособие / В. М. Васильцова, С. А. Тертышный С. А. Стандарт третьего поколения. — СПб.: Питер, 2014. — 256 с.
12. Веблен, Торстейн. Теория праздного класса: экономическое исследование институций. — Перевод с английского. Вступительная статья кандидата экономических наук С. Г. Сорокиной. Общая редакция доктора экономических наук В. В. Мотылева. — М., 1984.
13. Виноградова, А. В. Институциональная экономика: теория и практика : Учебн. пособие. — Нижний Новгород: Нижегородский гос. ун-т., 2012. — 70 с.
14. Волков, В. В. Силовое предпринимательство, XXI век [Экономико-социологический анализ]. — СПб.: Издательство Европейского университета в Санкт-Петербурге,
15. Вольчик, В. В. Институциональная и эволюционная экономика : учебн. пособие / В. В. Вольчик. — Ростов-н/Д.: Изд-во ЮФУ, 2011. — 228 с.
16. Вольчик, В. В. Курс лекций по институциональной экономике : учебн. пособие / В. В. Вольчик. — Ростов-н/Д., 2002.
17. Глазьев, С. Ю., Микерин, Г. И. Длинные волны НТП и социально-экономическое развитие, — М.: Наука, 1989.
18. Гриценко, В. С. Труд в постиндустриальном обществе [Текст] : монография / В. С. Гриценко ; М-во образования и науки Российской Федерации, Федеральное гос. бюджетное образовательное учреждение высш. проф. образования “Пермский нац. исслед. политехнический ун-т”. – Пермь : Изд-во Пермского нац. исслед. политехнического ун-та, 2013. – 209 с.
19. Довженко, В. А. Інституційні аспекти інтелектуальної безпеки в умовах інформаційного суспільства / В. А. Довженко // Інтелектуальна економіка: глобальні тенденції та національні перспективи : матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 26 трав. 2016 р. – Житомир : ЖНАЕУ, 2016. – С. 196–202.
20. Ермолов, А. С. Народная сельскохозяйственная мудрость в пословицах, поговорках и приметах / А. С. Ермолов. Составитель и отв. ред. О. А. Платонов. – М.: Институт русской цивилизации, 2013. — 880 с.
21. Кирчик, О. Экономика конвенций, экономическая гетеродоксия и социальная онто-

- логия / О, Кирчик // Вопросы экономики. — 2010. — Июль. №7 — С. 4-11. — Электронный ресурс: Москва: Русский Либмонстр (LIBMONSTER.RU). Дата обновления: 07.10.2015. URL: <https://libmonster.ru/m/articles/view/ЭКОНОМИКА-КОНВЕНЦИЙ-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ-ГЕТЕРОДОКСИЯ-И-СОЦИАЛЬНАЯ-ОНТОЛОГИЯ> (дата обращения: 03.08.2019).
22. Инглегарт, Р. Модернизация, культурные изменения и демократия. Последовательность человеческого развития / Рональд Ф. Инглхарт, Кристиан Вельцель. — Новое издательство, 2011. — 464 с.
 23. Инглегарт, Р. Культурный сдвиг в зрелом индустриальном обществе / Рональд Ф. Инглхарт // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология. — М.: Academia, 1999.
 24. Инглегарт, Р. Модернизация и постмодернизация / Рональд Ф. Инглхарт // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология. — М.: Academia, 1999.
 25. Инглхарт, Р. Культурная эволюция. Как изменяются человеческие мотивации и как это меняет мир / Рональд Ф. Инглхарт. = Cultural Evolution: How People's Motivations are Changing and How this is Changing the World. — Мысль, 2018. — 334 с.
 26. Институциональная экономика: новая институциональная экономическая теория : Учебник / Под ред. А. А. Аузана. — М.: ИНФРА-М, 2010. — 416 с.
 27. Институциональная экономика: новая институциональная экономическая теория : Учебник / Коллектив авторов / Под ред. А. А. Аузана. — 2-е изд. — М.: ИНФРА-М, 2011. — 447 с.
 28. Институциональная экономика: Учебник / Под ред. А. Н. Олейника. — М.: ИНФРА-М, 2005. — 704 с.
 29. Институциональная экономика : учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры / О. С. Сухарев. — М. : Издательство. Юрайт, 2014. — 502 с.
 30. Институциональная экономика : Учебн. пособие. / С. С. Винокуров [и др.]; под ред. д.э.н., проф. В. А. Грошева. д.э.н., проф. Л. А. Миэринь. — СПб. Изд-вл СПбГЭУ, 2014. — 125 с.
 31. Институциональные аспекты взаимодействия власти, общества и бизнеса на постсоветском пространстве (постсоветский институционализм 2012) / Науч. ред.: Р. М. Нуреев, В. В. Дементьев, Е. Капогузов. — Омск : Издательство Омского государственного университета, 2013
 32. Калягин, Г. В. Конкурентоспособность кооперации в переходной экономике: институциональный подход. Учебное пособие / Г. В. Калягин. — М.: ИНФРА-М, 2004. — 159 с.
 33. Капелюшников, Р. И. Экономическая теория прав собственности / Р. И. Капелюшников. — М.: ИМЭМО, 1990. — 251 с.
 34. Кастельс, М. Власть коммуникации: учеб. пособие / М. Кастельс. Пер. с англ. Н.М. Тылевич (под науч. ред. А.И. Черных) — М.: ГУ ВШЭ, 2016. — 563 с.
 35. Кастельс, М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М. Кастельс. Пер. с англ. под науч. ред. О. И. Шкаратана. — М.: ГУ ВШЭ, 2000. — 608 с.
 36. Кастельс, М. Информационное общество и государство благосостояния: Финская модель. / М. Кастельс, П. Химанен. Пер. с англ. А.Калинина, Ю.Подороги. — М.: Логос, 2002. — 219 с.
 37. Катасонов, В. Ю. Метафизика истории / Предисл. С. Г. Лаковский / Отв. ред. О. А. Платонов. — М.: Институт русской цивилизации, 2017. — 400 с.
 38. Кирдина, С. Г. Институциональные матрицы и развитие России: введение в X-Y-теорию. Издание 3-е, переработанное, расширенное и иллюстрированное. — СПб. : Нестор-История, 2014. — 468 с.
 39. Корнейчук, Б. В. Институциональная экономика / Б. В. Корнейчук. — М.: Гардарики, 2007. — 255 с.

40. Корнейчук, Б. В. Информационная экономика / Б. В. Корнейчук. — М.: Гардарики, 2004. — 408 с.
41. Кравчук, І. І. Науково-методологічні засади формування інституціонального середовища агросфери / І. І. Кравчук // Зб. наук. пр. Таврійського держ. агротехнол. ун-ту. Сер. Екон. науки. — 2013. — № 2 (22), т. 6. — С. 207–216.
42. Кудряшова, Е. Н. Институциональные соглашения в условиях естественных монополий : Учеб. пособие / Е. Н. Кудряшова. — М.: ИНФРА-М, 2004. — 112 с.
43. Кузьминов, Я. И. Институциональная экономика : Учебно-методич. пособие. Часть 1-3 [Электронный ресурс] / Я. И. Кузьминов, М. М. Юдкевич. — Электрон. текстовые дан. — М.: ГУ ВШЭ, 2009.
44. Кузьминов, Я. И. Курс институциональной экономики: институты, сети, транзакционные издержки, контракты [Текст] : учебник для студентов вузов / Я. И. Кузьминов, К. А. Бендукидзе, М. М. Юдкевич. — Москва: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2006. — XL. 442, [2]. — Библиогр: с. 410-426.
45. Кумахов, Р. Теория согласований и анализ предприятия / Р. Кумахов // Вопросы экономики. 1997. — N 10. — С. 87. (Прим.: В этом номере содержится большая подборка статей представителей нового французского институционализма)
46. Курс институциональной экономики : задачник : в 4 ч. / под ред. Е. А. Подколзинной, М. М. Юдкевич. — М.: ГУ ВШЭ, 2009. — 758 с.
47. Левин, М. И. Лекции по экономике коррупции [Текст] : учеб. пособие / М. И. Левин, Е. А. Левина, Е. В. Покотович; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». — М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2011. — 356, [4] с.
48. Литвинчук, І. Рефреймінг моделей специфікації прав інтелектуальної власності в агробіоекономіці (інституціональний аналіз) [Електронний ресурс] / І. Литвинчук // Agricultural and resource economics: international scientific e-journal. — 2017. — Vol. 3, № 3. — P. 75–89. — Режим доступу: <http://are-journal.com/are/article/view/121/117>.
49. Львов, Д. С. Институциональная экономика / Д. С. Львов. — М.: Инфра-М, 2001. — 320 с.
50. Львов, Д. С. Нравственная экономика / Д. С. Львов. — М.: Институт экономических стратегий, 2004. — 45 с.
51. Малік, М. Й. Інституціональні чинники розвитку сільськогосподарської кооперації / М. Й. Малік // Кооперативні читання: 2018 рік : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 1 черв. 2018 р. — Житомир : ЖНАЕУ, 2018. — С. 12–19.
52. Масловська, Л. Управлінські аспекти зовнішньоекономічної діяльності України в перехідний період / Л. Масловська // Економіка України. — 2006. — № 8. — С. 67–72.
53. Меньшиков, С.
54. Нестерчук, І. К. Інституційний напрямок у сучасній економічній науці / І. К. Нестерчук // Вісн. Хмельницького нац. ун-ту. Сер. Екон. науки. — 2011. — № 3, т. 1. — С. 180–183.
55. Николіук, О. М. Інституціональна економіка: ключові положення та основні поняття / О. М. Николіук / Сталий розвиток економіки. — 2013. — № 5 (22) — С. 43–50.
56. Николіук, О. М. Інституціональна парадигма організації дослідження діяльності підприємств / О. М. Николіук / Вісник Сумського національного аграрного університету. Сер. Економіка і менеджмент. — 2013. — Вип. 12 (58). — С. 22–28.
57. Николіук, О. М. Методологічні принципи управління конкурентоспроможністю підприємств / О. М. Николіук // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. — 2013. — № 3, т. 3. — С. 34–38.
58. Норт, Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт. Пер. с англ. А. Н. Нестеренко; предисл. и науч. ред. Б. З. Мильнера. — М.: Фонд экономической книги Начала, 1997. — 180 с.
59. Норт, Д. Понимание процесса экономических изменений / Д. Норт. Пер. с англ. К. Мартынова, Н.Эдельмана; Гос. ун-т “Высшая школа экономики”. — М.: Изд. дом

- Гос. ун-та Высшей школы экономики, 2010. — 256 с.
60. Нуреев, Р. М. Введение в институциональную регионалистику // *Journal of Institutional Studies* (Журнал институциональных исследований). 2010. Т. 2. № 2. С. 4-6.
 61. Нуреев, Р. М. Институциональная среда российского бизнеса — эффект колеи // В кн.: Экономика и институты / Науч. ред.: А. П. Заостровцев. СПб. : Международный центр социально-экономических исследований «Леонтьевский центр», 2010. С. 25-51.
 62. Нуреев, Р. М. Институциональные проблемы эффективного государства / Под общ. ред.: Р. М. Нуреев, В. В. Дементьев. Донецк : ГВУЗ ДонНТУ, 2012.
 63. Нуреев, Р. М. Критика экономического детерминизма: методология Карла Поляни // *Журнал новой экономической ассоциации*. 2013. Т. 17. № 1. С. 169—173.
 64. Нуреев, Р. М. На пути к пониманию институциональной природы инноваций // *Journal of Institutional Studies* (Журнал институциональных исследований). 2012. Т. 4. № 2. С. 4-10.
 65. Нуреев, Р. М. На пути к созданию новой макроэкономики: вклад институционализма // *Journal of Institutional Studies* (Журнал институциональных исследований). 2013. Т. 5. № 1. С. 6-20.
 66. Нуреев, Р. М. Очерки по истории институционализма / Р. М. Нуреев. — Ростов-н/Д: Изд-во “Содействие — XXI век”; Гуманитарные перспективы, 2010. — 415 с.
 67. Нуреев, Р. М. Проблемы развития человеческого капитала // *Journal of Institutional Studies* (Журнал институциональных исследований). 2012. Т. 4. № 1. С. 4-8.
 68. Нуреев, Р. М. Россия: особенности институционального развития. — М. : НОРМА, 2009.
 69. Нуреев, Р. М. Теория общественного выбора. Курс лекций [Электронный ресурс] / Р. М. Нуреев. — Электрон. текстовые дан. — М.: ГУ ВШЭ, 2005.
 70. Нуреев, Р. М., Латов Ю. В. Страницы институциональной экономической истории Кёнигсберга/Калининграда // *Балтийский регион*. 2010. № 2. С. 78-102.
 71. Нуреев, Р. М., Латов Ю. В. Человеческий и социальный капитал как основа современной экономики // *Этап: экономическая теория, анализ, практика*. 2010. № 5. С. 139—154.
 72. Одинцова, М. Институциональная экономика : Учебное пособие / М. Одинцова. Гос. ун-т — Высшая школа экономики. — 3-е изд. — М.: Изд. дом Гос. ун-та — Высшей школы экономики, 2009 — 397, [1] с. — Глоссарий: с. 375—386.
 73. Олейник, А. Н. Институциональная экономика: Учеб. пособие / А. Н. Олейник. — М.: ИНФРА-М, 2002. — 416 с.
 74. Остром, Э. Постановка задачи исследования институтов // *Экономическая политика*. 2009. № 6. — С.89-110.
 75. Остром, Э. Теория рационального выбора коллективного действия. Бихевиористский подход. Обращение президента Американской политологической ассоциации, 1997 г // *Вопросы государственного и муниципального управления*. — 2010. — № 1. — С. 5-52.
 76. Остром, Э. Управляя общим. Эволюция институтов коллективной деятельности. — М.: Мысль, ИРИСЭН, 2011. — 447 с.
 77. Полтерович, В. М. Институциональные ловушки и экономические реформы [Электронный ресурс] / В. М. Полтерович. — Электрон. текстовые дан. — М.: Российская экономическая школа, 1999.
 78. Попов, Е. В. Эволюция институтов миниэкономики / Е. В. Попов; [отв. ред. А. Д Некипелов]; Институт экономики УРО РАН. — М.: Наука, 2007. — 542 с.
 79. Постсоветский институционализм / Под ред. Р.М. Нуреева, В.В. Дементьева. — Донецк: Каштан, 2005.
 80. Постсоветский институционализм — 2008 / Науч. ред.: Р. М. Нуреев. СПб. : Изда-

- тельство ВГУ, 2009.
81. Природа фирмы: К 50-летию выхода в свет работы Р. Коуза «Природа фирмы» / Под ред. О. И. Уильямсона, С. Дж. Уинтера; пер. с англ. М. Я. Каждана; ред. пер. В. Г. Гребенников. — М.: Дело, 2001. — Серия «Современная институционально-эволюционная теория».
 82. Прудніков, Ю. В. Принципи визначення меж локальних ринків сільськогосподарської продукції / Ю. В. Прудніков // Вісник ЖНАЕУ. — 2015. — № 1 (48), т. 2. — С. 97–104.
 83. Прыжов, И. Г. Очерки русского быта / И. Г. Прыжов. Отв. ред. О. А. Платонов. — М.: Институт русской цивилизации, 2017. — 640 с.
 84. Россошанська, О. В. Економіка знань як середовище та джерело загроз економічній безпеці сучасних підприємств / О. В. Россошанська // Управління проектами та розвиток виробництва. — 2016. — № 3(59). — С. 121-139.
 85. Рубе, В. А. Институциональные аспекты организации малого бизнеса в развитых странах и в России : Учебное пособие / В. А. Рубе. — М.: ИНФРА-М, 2004. — *** с.
 86. Семененко, І. М. Забезпечення сталого розвитку регіону : інституційні засади та трансформація цільового управління підприємствами : монографія / І. М. Семененко. — Северодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. — 370 с.
 87. Скидан, О. В. Институциональный аспект формування та реалізації регіональної аграрної політики / О. В. Скидан, Л. Є. Лебединець // Формування стратегії розвитку регіонального АПК : матеріали 6-ої міжфакультет. наук.-практ. конф. молодих вчених, 14 трав. 2010 р. / [ред. кол. : І. Г. Грабар, В. В. Зіновчук, В. М. Микитюк та ін.] ; ЖНАЕУ. — Житомир, 2010.— С. 53–55.
 88. Скоробогатов, А. С. Изучение доиндустриального и индустриального обществ методами неоклассической теории / А. С. Скоробогатов // Журнал институциональных исследований. — 2011 — № 3. — С. 71-93.
 89. Скоробогатов, А. С. Институциональная экономика. Курс лекций. [Электронный ресурс] / А. С. Скоробогатов. — Электрон. текстовые дан. — СПб: ГУ ВШЭ, 2006.
 90. Скоробогатов, А. С. Лекции и задачи по теории контрактов. / А. С. Скоробогатов. — СПб: Ютас, 2006. — 178 с.
 91. Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы : Учеб. пособие для студентов экон. направлений и специальностей / В. Л. Иноземцев. — М.: Логос, 2000. — 302, [1] с.
 92. Становление информационной экономики: теория и практика. Сб. научн. трудов / Под ред. д.э.н. Б. В. Корнейчука. СПб.: Нестор, 2006. — 240 с.
 93. Стиглиц Дж. Крутое пике. Америка и новый экономический порядок после глобального кризиса = Freefall: America, Free Markets, and the Sinking of the World Economy. — М.: Эксмо, 2011.
 94. Стиглиц Д., Сен А., Фитусси Ж.-П. Неверно оценивая нашу жизнь: Почему ВВП не имеет смысла? Доклад Комиссии по измерению эффективности экономики и социального прогресса = Mismeasuring our lives: why GDP doesn't add up / Пер. с англ. И. Кушнарева; науч. ред. перевода Т. Дробышевская. — М.: Изд-во Института Гайдара, 2016. — 216 с.
 95. Сухарев, О. С. Институциональная экономика : учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры / О. С. Сухарев. — М. : Издательство. Юрайт, 2014. — 502 с.
 96. Тамбовцев, В. Л. Введение в экономическую теорию контрактов : Учеб. пособие. / В. Л. Тамбовцев. — М.: ИНФРА-М, 2004. — 144 с.
 97. Тамбовцев, В. Л. Основы институционального проектирования : Учеб. пособие. / В. Л. Тамбовцев. — М.: ИНФРА-М, 2009. — 144 с.
 98. Тамбовцев, В. Л. Право и экономическая теория : Учеб. пособие. / В. Л. Тамбов-

- цев. — М.: ИНФРА-М, 2005. — 244 с.
99. Тамбовцев, В. Л. Терия институциональных изменений : Учеб. пособие. / В. Л. Тамбовцев. — М.: ИНФРА-М, 2008. — 153 с.
100. Тоффлер, Э. Метаморфозы власти = Powershift: Knowledge, Wealth and Violence at the Edge of the 21st Century, 1990. — М.: АСТ, 2004. — 672 с.
101. Тоффлер, Э. Третья волна = The Third Wave, 1980. — М.: АСТ, 2010. — 784 с. — (Philosophy).
102. Тоффлер, Э., Тоффлер, Х. Революционное богатство = Revolutionary Wealth, 2006. — М.: АСТ, 2007. — 576 с.
103. Уильямсон, Оливер И. Экономические институты капитализма. Фирмы, рынки, “отношенческая контрактация”. Научное редактирование и вступительная статья к. э. н. В. С. Каткало ; пер. с англ. — СПб: Лениздат; SEV Press, 1996. — 702 с.
104. Усюк, Т. В. Загальне та особливе у дефініціях теорії інституціоналізму / Т. В. Усюк // Сталий розвиток економіки. — 2011. — № 5 (8). — С. 169–173.
105. Усюк, Т. В. Інституційні детермінанти розвитку сільського підприємництва / Т. В. Усюк // Менеджмент і маркетинг інновацій. — 2013. — № 4. — С. 283–290.
106. Усюк, Т. В. Інституційні засади розвитку сільського підприємництва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Т. В. Усюк. — Житомир, 2014. — 20 с.
107. Усюк, Т. В. Інституційні засади розвитку сільського підприємництва : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Усюк Тетяна Вікторівна. — Житомир, 2014. — 238 с.
108. Усюк, Т. В. Методичний підхід до формування інституційної матриці розвитку суб'єктів сільського підприємництва / Т. В. Усюк // Вісник ЖНАЕУ. — 2014. — № 1/2 (43), т. 2. — С. 23–32.
109. Флорида, Р. Креативный класс: люди, которые меняют будущее = The Rise of The Creative Class and How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life. — Классика-XXI, 2005. — 430 с.
110. Ходжсон, Дж. Экономическая теория институтов: Манифест современной новой институциональной теории / Джеффри Ходжсон. Пер. с англ. — М: Дело, 2003. — 464 с.
111. Чухно, А. А. Інституційно-інформаційна економіка : підручник / А. А. Чухно, П. М. Леоненко, П. І. Юхименко; за ред. академ. НАН України А. А. Чухна. — К.: Знання, 2010. — 687 с.
112. Шаститко, А. Е. Модели человека в экономической теории : Учеб. пособие. / А. Е. Шаститко. — М.: ИНФРА-М, 2006. — 143 с.
113. Шаститко, А. Е. Новая институциональная экономическая теория. — 3-е изд., перераб. и доп. / А. Е. Шаститко. — М.: Экономический факультет МГУ, ТЕ-ИС, 2002. — 591 с.
114. Шаститко, А. Е. Экономическая теория организаций : Учеб. пособие. / А. Е. Шаститко. — М.: ИНФРА-М, 2007. — 302 с.

Методичне забезпечення

1. Юдкевич, М. М. Основы теории контрактов: модели и задачи : Учеб. пособие / М. М. Юдкевич, Е. А. Подколзина, А. Ю. Рябинина. — М.: ГУ ВШЭ, 2002. — 352 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Індивідуальне завдання 1	10
Індивідуальне завдання 2	10
Індивідуальне завдання 3	10
Індивідуальне завдання 4	10
Індивідуальне завдання 5	10
Індивідуальне завдання 6	10
Індивідуальне завдання 7	10
Індивідуальне завдання 8	10
Індивідуальне завдання 9	10
Індивідуальне завдання 10	10
Разом поточна оцінка	100
Іспит	100
Разом екзаменаційна оцінка	100
<p>Активна участь в роботі групи на практичних та лекційних заняттях за темами курсу враховується при визначенні оцінки за індивідуальні завдання в межах 10 балів. Студент, який виконав поточні завдання під час контрольованих викладачем занять та набрав позитивну оцінку, має можливість не підтверджувати її іспитом. У разі отримання оцінки на іспиті нижче, студент має право на середню оцінку між поточною та екзаменаційною.</p>	

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезарховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інших джерел інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.

